

FAKTORING W BANKOWOŚCI STRATEGIA PRZYSZŁOŚCI

The background of the cover features several Polish 200 Złoty banknotes. One note is prominently displayed in the center, showing the text 'NARODOWY BANK POLSKI', 'DWIEŚCIE ZŁOTYCH', and 'WARSZAWA 25 MARCA 1994 r.'. To the right, a portion of a clock face is visible, with the numbers 11, 12, and 1, and the name 'Gustav Beck' on the dial.

Dorota Korenik

Rozdział 3.

**Możliwości wykorzystania potencjału faktoringu;
rynek usług faktoringowych w Polsce i Unii Europejskiej**

Recenzenci: prof. zw. dr hab. Ewa Bogacka-Kisiel
prof. zw. dr hab. Maria Dębniwska

© Copyright do wydania polskiego CeDeWu Sp. z o.o.
Wszelkie prawa zastrzeżone.

Zabronione jest kopiowanie, przetwarzanie i rozpowszechnianie w jakimkolwiek celu oraz postaci bez pisemnej zgody autora i wydawcy.

Wydawnictwo CeDeWu oraz autor dołożyli wszelkich starań, aby treści zawarte w niniejszej publikacji były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak odpowiedzialności za ich wykorzystanie ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw autorskich oraz za skutki działań wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Projekt okładki: GAJOS MEDIA

Opracowanie redakcyjne i DTP: CeDeWu Sp. z o.o.

Wydanie I papierowe, Warszawa 2007
ISBN 978-83-60089-66-8
EAN 9788360089668

Wydanie I elektroniczne, Warszawa 2014
ISBN 978-83-7941-155-9 (Rozdział 3)

Wydawca: CeDeWu Sp. z o.o.

00-680 Warszawa, ul. Żurawia 47/49
e-mail: cedewu@cedewu.pl
Redakcja wydawnictwa: (4822) 374 90 20 lub 22
Faks: (4822) 827 38 89

Księgarnia Ekonomiczna

00-680 Warszawa, ul. Żurawia 47
Tel.: (4822) 396 15 00...01
Faks: (4822) 827 38 89

Ekonomiczna Księgarnia Internetowa

www.cedewu.pl
www.4books.pl

Made in Poland

Spis treści

Wprowadzenie	5
---------------------------	----------

Rozdział 1

Wprowadzenie do zagadnienia faktoringu jako usługi finansowej dla małych i średnich przedsiębiorstw	11
1.1. Adresaci i podmioty mające znaczenie dla korzystania z faktoringu w działalności gospodarczej (ze szczególnym uwzględnieniem MSP w Polsce)	11
1.2. Podstawowe problemy finansowe małych i średnich firm (MSP) i model usługi finansowej jako sposobu ich rozwiązywania	24

Rozdział 2

Faktoring i jego potencjał	37
2.1. Mocne strony faktoringu.....	37
2.2. Słabe strony faktoringu.....	67
2.3. Potencjał faktoringu na tle alternatywnych rozwiązań (instrumentów) finansowych	83

Rozdział 3

Możliwości wykorzystania potencjału faktoringu; rynek usług faktoringowych w Polsce i Unii Europejskiej	97
3.1. Wprowadzenie – aspekt konkurencji i konkurencyjności rynku (branży) usług faktoringowych	97
3.2. Charakterystyka i ocena ogólna polskiego rynku (w świetle jego ewolucji po 1989 roku)	100
3.3. Mechanizmy rozwoju oraz potencjał wzrostu rynku faktoringowego w Unii Europejskiej	117

Rozdział 4

Aspekt przewagi konkurencyjnej i konkurencyjności banku w branży faktoringowej	137
4.1. Faktoring w kręgu spraw strategicznych banku uniwersalnego	137
4.2. Nowa Umowa Kapitałowa Bazylea II i jej konsekwencje dla banków i instytucji faktoringowych	150
4.3. Faktoring szansą dla bankowości lokalnej	165

Rozdział 5

Bankowość lokalna a faktoring w świetle reguł gospodarki przyszłości (opartej na wiedzy i informacji)	175
--	------------

Zakończenie	201
--------------------------	------------

Bibliografia	205
---------------------------	------------

Wprowadzenie

W dzisiejszej nauce i praktyce stawia się pytania o przyszłość bankowości i banku¹. Intrygująca jest myśl, iż „przetrwanie banków może być uzależnione od tempa, kierunków i skali, w jakich banki odchodzą od swej pierwotnej działalności, jaką jest bankowość”². Naukowców nurtują pytania fundamentalne: Czy nadciąga zmierzch bankowości i nadchodzi tzw. era postbankowości, a może nastąpi renesans bankowości? Czy banki lokalne, szczególnie te działające w krajach tzw. wschodzących (do których zalicza się m.in. Polska), przetrwają w dobie globalizacji świata gospodarki i finansów? Czy, a jeśli tak, to w jaki sposób mogą one konkurować z wielkimi, globalnymi bankami? Wobec wskazywanych w literaturze możliwych pozytywnych i negatywnych konsekwencji procesów globalizacyjnych w systemach finansowych i gospodarczych, niewątpliwie ważną staje się problematyka badawcza dotycząca zagadnień przetrwania, konkurencji i konkurencyjności banku (m.in. lokalnego) operującego w otoczeniu podlegającym intensywnym i radykalnym przeobrażeniom.

Niniejsze opracowanie – studium monograficzno-poznawcze – w pewnej mierze stanowi wyraz przemyśleń autorki w tej materii. Traktuje o znaczeniu faktoringu dla banku – w szczególności banku lokalnego – działającego w coraz silniej konkurencyjnym i zmieniającym się środowisku (tj. w warunkach konkurencji rozszerzonej; w dobie przeobrażenia gospodarki z industrialnej w opartą na wiedzy i informacji). Jednocześnie koncentruje się bardziej na sprawie przyszłości aniżeli przeszłości banku, który swoje przetrwanie i wyniki silnie wiąże z obsługą klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Wskazana problematyka badawcza, której w gruncie rzeczy ta książka dotyczy, jest niezmiernie interesująca, trudna i bardzo złożona, pozostaje wciąż nieodgadniona (nierozwiązana). Rodzi wiele nowych pytań, w tym pytań o miejsce banku przyszłości w sektorze usług finansowych i o znaczenie usług bankowych sensu *largo* dla podtrzymania lub ograniczenia rozwoju typowej aktywności bankowej.

Nawet, jeśli próbować by zawężyć obszar badawczy tej problematyki, choćby do wybranego rodzaju działalności (np. faktoringowej) mieszczącej się w sferze zainteresowania sektora bankowego rozciągniętego na pozabankowe branże finansowe, i tak musi on pozostać rozległy.

---

¹ Rozumianej jako pierwotna działalność banków, zwana bankowością „tradycyjną” lub klasyczną.

² L. Dziawgo, *Era postbankowości*, [w:] *Wybrane zagadnienia teorii i praktyki finansów*, red. J. Nowakowski, J. Ostaszewski, SGH, Warszawa 2005, s. 30.

W tej pracy miejscem badawczym uczyniono faktoring, rozważany w różnych aspektach – instrumentalnym (przedmiotowym), rynkowym, organizacyjnym, ekonomicznym i ryzyka, w różnych ujęciach – czasowych (cofając się w czasie i wybiegając w przyszłość), przestrzennych (w przestrzeni polskiej i zagranicznej), z perspektywy oczywiście banku, ale też innych stron stosunku faktoringowego. Kontekst wszystkich tych rozważań jest wspólny i stanowią go sprawy dla banku żywotne, dotyczące przetrwania, konkurencji i konkurencyjności.

Polegając na wiedzy z zakresu nauk ekonomicznych, zwłaszcza o szeroko rozumianym pośrednictwie finansowym i bankowości, oraz na dokonanym przeglądzie spornych kwestii w nauce finansów (finansów porównawczych)³, mających znaczenie teoretyczne i pragmatyczne, autorka dostrzega trzy zasadnicze przesłanki (założenia), aby zająć się zagadnieniem faktoringu w kontekście wyróżnionych, strategicznych spraw banku.

1. Przede wszystkim trzeba wzmocnić powiązania bankowości z gospodarką realną. Bankowość partnerska (relacyjna) jest skutecznym rozwiązaniem dla umocnienia związku banków z gospodarką realną. Jest rozwiązaniem lepszym niż bankowość transakcyjna, która czyni banki bardziej podatnymi na odchodzenie od bankowości w kierunku postbankowości, szczególnie zaś gdy skupiają one coraz bardziej uwagę na prowadzeniu nierzeczywistych, spekulacyjnych operacji finansowych.
2. Trzeba wzmocniać powiązania bankowości z tą częścią gospodarki realnej, która stanowi trzon czy „podstawową tkankę” gospodarki krajowej i lokalnej, a która niestety jest silnie narażona na stanie się stroną przegraną w procesie globalizacji (szczególnie dotyczy to gospodarek krajów „wschodzących”). Taką część stanowi sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP).
3. Podobnie, spośród rodzajów bankowości, stroną przegraną w procesie globalizacji może okazać się bankowość najbardziej właściwa dla obsługi bankowej sektora MSP, tj. bankowość lokalna⁴, w przeciwieństwie do bankowości globalnej.

Tak więc w kręgu spraw ważnych dla praktyki banków lokalnych jest znalezienie rozwiązań długofalowych (nie tylko tymczasowych), dających perspektywę przetrwania i rozwoju bankowości lokalnej, zapewniających bankom zdolność do służenia klientom z sektora MSP. To jednak wymaga prowadzenia szeregu prac studialnych, mających walory naukowo-poznawcze i praktyczne. Autorka wyraża nadzieję, że ta książka w pewnej mierze wychodzi na przeciw takim potrzebom, wskazując na obszar działalności, w jakim banki – zwłaszcza lokalne – mogą się odnaleźć i dobrze służyć gospodarkom lokalnym (i przez to krajowej). W ten obszar wkomponowany

---

³ Główne pytania i problemy badawcze współczesnej nauki finansów porównawczych sformułowano w: S. Flejterski, *Podstawy metodologii finansów. Elementy komparatystyki*, Wydawnictwo Economicus, Szczecin 2006, rozdział 7.2.

⁴ Zob.: S. Flejterski, op. cit., s. 56.

jest m.in. faktoring i stanowi jego nieodzowny element. To właśnie potencjał faktoringu, rozumiany jako zasób możliwości jaki jest mu przypisany, w kontekście związków z bankami i bankowością lokalną, uczyniono przedmiotem obszerniejszych, wszechstronnych analiz, ocen i wniosków.

Cele postawione w opracowaniu mają dwojaki charakter, poznawczy jako główny i aplikacyjny.

Najważniejszym zamierzeniem jest pokazanie fenomenu zjawiska faktoringu; fenomenu, którego banki nie powinny pomijać na drodze budowania swojej przyszłości. Podjęta zostanie próba jak najlepszego (w sensie kompletnego) poznania potencjału faktoringu z każdej strony, tj. mogącej mieć znaczenie dla rozwoju bankowości w szczególności lokalnej, i gospodarki realnej. Pozwoli to na ukazanie możliwości osiągnięcia celu bankowości lokalnej, przez posługiwanie się faktoringiem (wykorzystanie działalności faktoringowej). Przy tym ów cel jest złożony, pojmowany jednocześnie dwojako: jak najlepsze i długotrwałe pomaganie szerokim kręgom MSP w rozwiązywaniu ich problemów finansowych za pomocą usług banku oraz przetrwanie bankowości lokalnej i banków zajmujących się nią w warunkach gospodarki przyszłości (tzw. nowej gospodarki; opartej na wiedzy i informacji).

Tak interpretowany cel poznawczy książki ma znaczenie dla celu drugiego, aplikacyjnego. Realizacja celu pierwszego przygotowuje bowiem podłoże dla przemyslenia i wypracowania przez banki – zwłaszcza lokalne – koncepcji radzenia sobie w warunkach tzw. rozszerzonej konkurencji – koncepcji skutecznej strategii przetrwania, a nawet strategii sukcesu. Zamysłem autorki jest, aby opracowanie mogło stanowić asumpt bądź nawet interesujący „drogowskaz” dla osób zajmujących się naukowo i praktycznie dziedziną bankowości, w tej jej części, która wiąże się ze współpracą z sektorem MSP.

Dla osiągnięcia powyższych celów autorka posiłkuje się hipotezą w następującym brzmieniu. Istnieją rezerwy związane z faktoringiem, niewykorzystywane przez uniwersalne banki dla potrzeb rozwoju bankowości lokalnej. Oznacza to, że można prowadzić i umocnić klasyczną⁵ bankowość lokalną (bankowe pośrednictwo finansowe sprawowane przez banki lokalne) poprzez umiejętne wykorzystywanie faktoringu i rosnącego dorobku branży faktoringowej.

W pewnej mierze niewykorzystywanie sygnalizowanych rezerw ma związek z ubogim dorobkiem piśmiennictwa specjalistycznego i naukowego na ten temat, tj. kojarzącym sprawy bankowości lokalnej ze sprawami faktoringu. W literaturze ekonomicznej rezerwy te są rzadko dostrzegane, jak i połowicznie omawiane w kontekście problema-

---

⁵ Wyznaczoną przez katalog czynności bankowych zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji banków, wskazanych w art. 5. ust. 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Prawo bankowe*, Dz.U. z 1997 r. Nr 140, poz. 939 z późn. zm.